

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

28. TÝDEN (11.7.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

V důsledku ochrany a následného ochlazení škůdců méně, s předpovídaným oteplením se obnoví migrace i urychlí vývoj škůdců a koncem týdne jich může být opět dostatek. Přibyly pouze mšice na brukvovité zelenině, na listech zatím neškodí, ale začínající hlávky mohou brzdit v růstu. Početnost molic v závislosti na dřívějším napadení a zdrojích z okolí - napadené porosty zaorat co nejdříve po sklizni. Místy škodí zápředníček. Dřepčiků a krytonosců málo, ale lokálně mohou škodit. Pokračuje kladení květilky zelné. V cibuli i nadále hodně třásněnek. Místy škodí bělásci - hlavně ve větších hlávkách.

Brukvovitá zelenina - zvyšuje se početnost mšic, kolonie se rozrůstají + přiletují noví jedinci. Výskyt většinou pod prahem škodlivosti, rizikové jsou pouze pro mladé porosty zelí a hlávkové kapusty, kde mohou zpomalit růst začínajících hlávek. Predátorů a parazitoidů v koloniích zatím mnoho není, ale s oteplením lze předpokládat jejich přilet a regulaci mšic. Nových molic méně, ale v napadených porostech se postupně líhnou z předchozí generace - nepolevit v ochraně. Místy nadále vysoká početnost zápředníčků. Ostatních škůdců méně (dřepčící, krytonosci, třásněnky). Pokračuje kladení květilky a bělásků.

Ostatní zelenina - v některých porostech cibule zůstává vysoká početnost třásněnek, při přemnožení nutno opakovat ošetření v krátkém odstupu, aby se zasáhli jedinci, kteří jsou ukryti v nahloučených listech, kam se přípravky nedostanou. Mandelinky se budou na bramborech vyskytovat s různou intenzitou nejspíše po celé léto - nepodcenit monitoring. Klopušky se vytratily. S ohledem na předpověď dalších vysokých teplot a sucha se zvyšuje riziko škodlivosti polyfágní svlušky chmelové i na polní zelenině (celer, tykvovitá zelenina...).

Riziková: Molice, mšice, krytonosci, květilky, mandelinky, třásněnky, zápředníček, dřepčící

Molice vlašovičnicková

- sekají se první porosty řepky, zdrojem molice budou převážně napadené porosty zeleniny, kde už začínají na medovici růst černě.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, vajíčka nejprve bílá na bílém kruhovém podkladu, později tmavnou. Nymfy ploché, přisáté k podkladu.

Ochrana - prevencí je zaorat napadené porosty co nejdříve po sklizni - zabránit líhnutí nových dospělců. Nejcitlivější k insekticidům jsou dospělci, na nových výsazech postačí smíchat pyretroid s olejem a dobře ošetřit i spodní stranu listů. Napadené rostliny se všemi vývojovými stádii ošetřit Moventem, Benevií, Spintorem..., klíčové je ošetřit co největší plochu spodní strany listů, pošpláchání pouze vrchní strany listů má jen psychologický účinek pro zelináře.

Zápředníček polní

- místy vysoké výskyty housenek i dospělců. Teplé počasí tomuto subtropickému druhu vyhovuje, bude s ním problém i nadále.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Květilka zelná

- pokračuje kladení a líhnutí larev 2. generace, poškození rostlin zatím nezjištěno.

Monitoring - bílá vajíčka ukrytá mezi rostlinou a půdou (kořenový krček nebo nadzemní část ležící na půdě).

Ochrana - moření sadby nebo ošetření proti dospělcům před vykladením vajíček.

Housenky můr

- ve sledovaných porostech žádné, ale v jiných oblastech mohou škodit housenky kovolesklece gama a dalších polyfágních druhů. Dospělců kovolesklece je vidět v krajině dostatek - riziko stoupá.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Krytonosci

- v porostech i žlutých miskách dospělců málo, ale lokálně může být početnost vysoká. Brouci škodí žírem, riziková jsou především pro kedlubny, později škodí larvy vyžíráním řapíku listů nebo i stonků.

Monitoring - hledat dospělé na rostlinách, nebo použít žluté misky. S ohledem na závlahu je třeba umístit misky na kámen nebo jiný podstavec, aby se do nich nedostala půda - ze žluté misky se stane neúčinná hnědá.

Ochrana - provádí se proti dospělcům před poškozením žírem či vykladením vajíček. Porosty krátce před sklizní larvy neohrožují, než se vylíhnou larvičky a udělají viditelné škody, jsou již zkonzumovány.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- po ošetření dospělců málo, ale s oteplením začne přilet nových brouků. Nová generace bude škodit cca do druhé poloviny srpna, než dospělce odlákají vzcházející řepky a hořčice, které jsou chutnější.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. Nepřímou metodou ochrany je výsev hořčice na souvratích a v manipulačních uličkách (**lapací rostliny**), hořčice část dřepčících odláká od zelenin a v ní můžete použít přípravky s dlouhodobější účinností, které nelze kuli reziduí použít na rostliny krátce před sklizní (např. u kedluben).

Klopušky

- dříve část škůdci různých plodin, v posledních letech bez hospodářského významu. Letos je klopušek více než obvykle, na některých plodinách by mohly škodit. Škodí sáním, v místě vpichu pletivo nekrotizuje, dalším růstem se trhá, při sání na řapících horní část listu může zasychat.

Monitoring - dospělci nebo dospělcům podobné nymfy na nadzemních částech rostlin.

Ochrana - proti dospělcům a nymfám, klopušky reguluje ochrana před dalšími škůdci.

Mšice

- na brukvovité zelenině se početnost zvyšuje, začínají se tvořit kolonie, které mohou v hlávkách unikat pozornosti. Riziko je zatím pouze u mladých hlávek.

Monitoring - mšice často na spodní straně listů nebo na nejmladších částech růstových vrcholů a v hlávkách.

Ochrana - většinou regulovány užitečnými organismy a ochranou proti dalším škůdcům. Po ošetření zkontrolovat účinnost, zda přípravek fungoval i na mšice ukryté pod listy hlávek.

Třásněnky

- na napadené cibuli i po ošetření zůstává vysoká početnost třásněnek, které jsou ukryté mezi nahloučenými listy - opakovat ošetření. Na **brukvích** třásněnek málo, nejspíše v důsledku ochrany proti molícím, ale noví dospělci naletují - u citlivých odrůd zelí sledovat výskyt.

Monitoring - u **cibule** jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Při přemnožení jsou posáté listy světlejší a nymfy až u špiček listů. Na **brukvovité** zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách.

Ochrana - při přemnožení na cibuli jeden postřik zpravidla nestačí, při přežívání třásněnek opakovat ošetření. U zelí zabránit vniknutí do tvořících se hlávek - nízká účinnost ochrany.

Užitečné organismy

- na zvýšený výskyt mšic reagují pozitivně mšicomaři a pestřenky, objevují se i dospělci a vajíčka zlatooček. Slunéček zatím málo, ale s oteplením lze očekávat jejich stěhování do porostů. **Medovice** molice láká do porostů dospělce různých predátorů i parazitoidů, s nedostatkem snůšky v okolí začíná přitahovat i včely. Nejhojnější jsou parazitoidi záředníčka - v kukle lumci rodu *Diadegma*, v housenkách parazitují lumčící *Cotesia plutellae*. Larvy pestřenek vyhledávají lumci z podčeledi Diplazontinae. Na cibuli napadené třásněnkami jsou dravé třásněnky, ale v nevýznamném počtu, bez vlivu na snížení škod.

Čerstvě vylíhlé molice mají poloprůhledná křídla, šipkou označeno prázdné puparium. Na silněji napadených porostech začínají černě.

I malá kolonie mšic může poškodit listy v začínající hlávce a zpomalit její růst. Přilet okřídlených mšic upozorňuje na riziko dalšího růstu kolonií.

V koloniích jsou mumie od mšicmarů i různé velké larvy pestřenek, při dostatečném počtu by mohli mšice zvládnout, uvidí se, zda přilétnou slunéčka

Krytonosci téměř nejsou

Vajíček květilék je dostatek

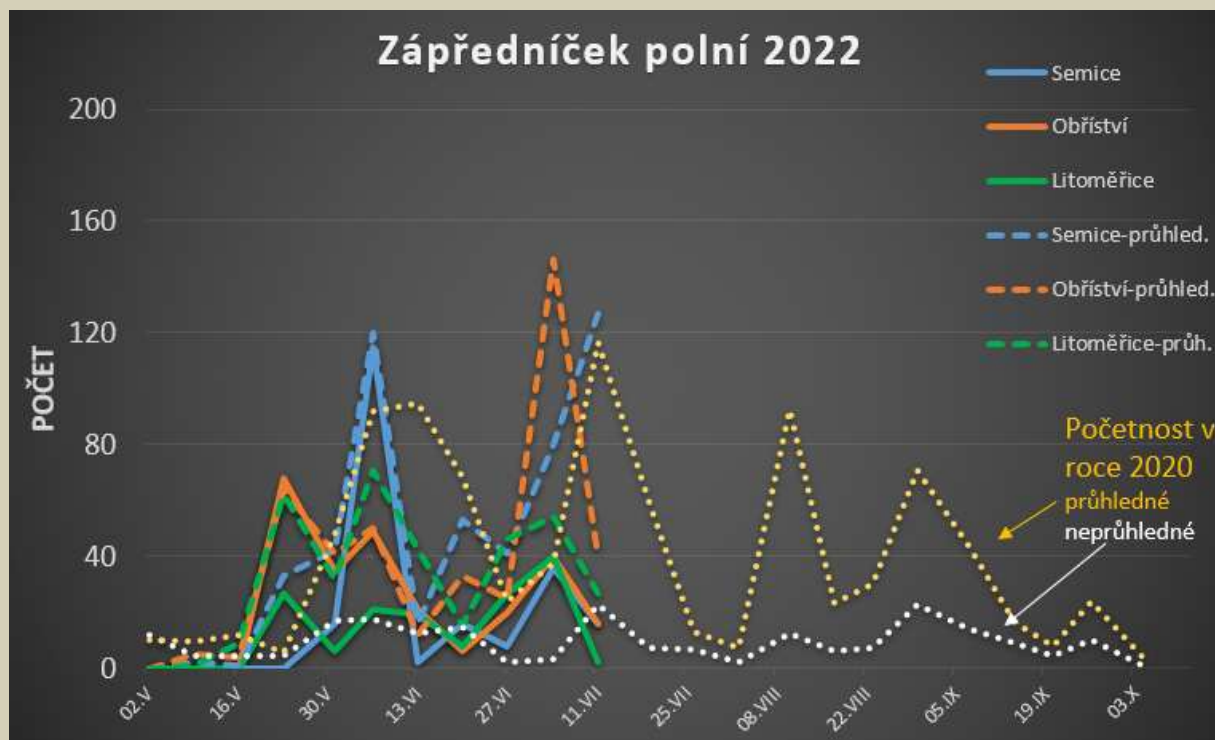
Tento týden nejsou ani dřepčící, ani klopušky, ale s oteplením mohou začít znovu naletovat

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - přestávka mezi generacemi

Zápředníček - v porostech všechna vývojová stádia, teplé počasí mu vyhovuje, místy vysoké výskyty

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- přestávka mezi generacemi - 2. generace začne létat koncem července/zač. srpna